

מדת בדרך

לע"פ הרב ר' אורייה שטיין זצ"ל
בר' מנחם שליטי"א
הערת והנצחות טל' 0548449853 או
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 37 פרשת תזריע מצורע תשע"ג

עירובין לה - מא

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

עירובי לכל רוח ואם לא באו אני כבני עיר, או שאמר אם בא חכם ממזרח עירובי ממזרח ואם בא ממערב עירובי משם, ואם בא מב' הצדדים אלך למקום שארצה, ואם לא בא אני כבני עיר, ר' יהודה אומר שאם אחד מהם רבו הולך למקום רבו ואם שניהם רבותיו, למקום שירצה ילך. גמרא ר' יצחק שנה המשנה להפך שהוא בורח מהחכם והולך למקום הנכרים ולא קשה מהמשנה, שהיא דברה על גבאי המס שבורח מפניהם והוא שנה על נכרים ראשי העיר שצריך לצעוק לפנים, והמשנה דיברה בחכם שהולך אליו שהוא דורש ברבים וחכם מלמד תינוקות הוא הולך ממנו, ת"ק במשנה אחז שלעתיים נח לו בחכם חבירו מרבו, ורב אומר שהמשנה אינה להלכה כי אינו שנה ב' יהודה שאי אפשר להתנות על ב' ערובים יחד אלא אם בא חכם למזרח ערובו למזרח ואם בא למערב עירובו למערב אך לב' הצדדים אינו מועיל, ולכאורה זה בגלל שאין ברירה ומה שמועיל לאחד מהצדדים מבאר ר' יוחנן שהחכם כבר מא' מהצדדים. ואין לדחות את דברי ר' יוחנן בגלל המשנה שמצאנו שר' יהודה סובר שאין ברירה.

דף לו שהמשנה אומרת שהלוקח יין מכותי ר"מ סובר שיכול לומר ב' לוגים שאני עתיד להפריש הם תרומה י מעשר ראשון ט' מעשר שני ומחולל ושותה מיד, ולר' יהודה ר' יוסי ור"ש אסור, ועולא דוחה את דברי ר' יהודה במשנה והוא גורס במשנה של לוקח יין שר"מ ור' יהודה מתירים ור' יוסי ור"ש אוסרים אמנם לענין קני קרבן נשים סובר ר' יוסי שבי נשים שלקחו קניהם בעירוב או שנתנו קניהם לכהן יקריב מה שרוצה עולה והאחר חטאת, ולכאורה בגלל שיש ברירה, מבאר רבה ששם מדובר שהתנו, והחידוש במשנה כדברי רב חסדא שהקנינים מתפרשות או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן, אך ישנה ברייתא אחרת שעם הארץ שאמר לחבר קנה לי אגודת ירק או לולסקא אחת וקנה גם עבור עצמו לר' יוסי א"צ לעשר כי יש ברירה שמה שלקח עבור עם הארץ היה עבורו ולחכמים צריך לעשר שאין ברירה יש לומר שגורסים שם להפך שלר' יוסי צריך לעשר. ורב ברייתא אחרת שהאומר מעשר שיש לי בביתו מחולל על סלע שתעלה בידי מהכיס לר' יוסי מחולל, יש לגרוס שר' יוסי סובר שאינו מחולל ואין לומר שנהפוך את ר' יוסי במשנה ולא את ר' יוסי בב' הבריות שיש ראייה מהמשך הברייתא שכתוב שר' יוסי מודה כשאומר מעשר שיש לי בביתו מחולל על סלע חדשה שתעלה מהכיס ומשמע שברישא הוא אמר שכשלא אמר חדשה לא חילל, ואם מדובר שיש ב' או ג' סלעים חדשים א"כ אין הבדל מהרישא שאין ברירה ואם יש אחד לא מובן מה אמר תעלה ויש לומר שנקט תעלה אגב הרישא, רב אמר לר"מ לר' יוסי סובר בברייתא שגם בדרבנן אין ברירה, שאמר לה' הריני מערב לאחד מכס, רציתי ילך לא רציתי לא ילך, ואם רצה מבעוד יום מועיל ואם רצה אחר חשיכה אינו מועיל ור"מ לא אמר לו שזה כדעתו, ויש לומר שלא שמע את הברייתא של א"ו, ורב יוסף אומר שזה מחלוקת תנאים בברייתא שאם אמר הריני מערבל שבתות של כל ימות השנה רציתי אלך לא רציתי לא אלך רצה מבעוד יום עירובו עירוב ואם רצה משחשיכה לר"ש מועיל ולרבנן לא מועיל, ואף שר"ש סבר בלוקח יין שלא אומרים ברירה זה רק בדאורייתא אך בתחומין מועיל וא"כ ר' יוסף למד שמי שסובר שאין ברירה זה גם בדרבנן, וא"כ ר"ש צריך לומר שלא מועיל עירוב ורבא מבאר שר"ש מחמיר בלוקח יין שזה דין בתרומה שצריך ראשית ששירה נכרים, ואבי דוחה שא"כ אם היו לפניו ב' רימוני טבל ואמר אם ירד היום גשם יבא זה התרומה על זה ואם לא ירד גשם השני יהיה התרומה על הראשון א"כ לא חל התרומה בין ירד גשם בין לא ירד, וא"כ קשה מהמשנה שאם אמר תרומת הכרי הזה ומעשרותיו בתוכו תרומות מעשר זה בתוכו לר"ש קרא השם ויש לומר ששם שירה נכרים, כי נשאר בתוכו, ויש לומר עוד שר"ש מחמיר בלוקח יין כמו שאמר שם לר"מ שחוששים שיבקע הנוד ונמצא למפרע שאכל טבל ואמר ר"מ שכשיבקע נעיון בכך אך זה חל כי יש ברירה, ולפי ההסבר שר"ש מצריך שייריה נכרים יש לומר שאמר לר"מ אנחנו סוברים שצריך ששייריה נכרים

דף לח אך לדעתך שלא צריך שייריה נכרים שלא יחול שמה יבקע הנוד ואמר ר"מ לכשיבקע. **משנה** לר"מ וי"ט הסודק לשבת לפניו או לאחריה מערב ב' ערובין ואומר עירובי למזרח ובשני למערב או בראשון למערב ובשני למזרח או שעירובי הוא רק בראשון ובשני אני כבני עירי או שהערוב בשני ובראשון אני כבני עירי, ולחכמים מערב לרוח אחת או שאינו מערב כלל או שמערב לב' הימים או שאינו מערב כלל ויכול להוליכו בראשון ולהחשיך עליו ונוטלו ואח"כ בא בשני ומחשיך עליו ואוכלו וא"כ מרויח בהליכתו וגם כעירובו ואם נאכל בראשון מועיל רק לראשון ולא לשני ור"א אמר לרבנן שהם מודים שהם ב' קדושות. **גמרא** יש לבאר לדברי חכמים מהו לרוח אחת ומהו לב' ימים, ויש לומר שהכמים אומרים לר"א שודאי אתה מודה שאין לערב ביום אחד חציו לדרום וחציו לצפון, וא"כ גם בב' ימים לא ניתן לומר יום אחד למזרח ויום אחד למערב, ואמר ר"א שיום אחד זה קדושה אחת ובי' ימים זה ב' קדושות, ור"א טען שהם מודים שעירב ברגליו ביום הראשון יכול לערב ברגליו ביום השני במקום אחר וכן אם נאכל ערובו בראשון לא מועיל לשני א"כ רואים שזה ב' קדושות, ורבנן אומרים שזה ספק ולכן מחמירים לב' הצדדים ואמרו חכמים לר"א שהוא מודה שלא מערבים מתחילה ביו"ט עבור שבת וא"כ זה קדושה אחת ואמר ר"א שזה אסור רק בגלל שלא הכין מעייו"ט. לרבי אם עירב ברגליו ביום הראשון יכול לערב ברגליו ביום הב' ואם נאכל העירוב ביום הראשון אינו יכול לצאת עליו בשני ולר' יהודה זה ספק ואסור לב' הצדדים שמהם קדושה אחת ושמהם ב' קדושות, ור' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אומר שאם עירב ברגליו בראשון אינו יכול לערב בשני, ואם נאכל העירוב בראשון יוצא עליו בשני שהוא סובר שהם קדושה אחת, ורב פסק כד' זקנים כר"א שהם קדושה אחת והזקנים הם

דף לה יש לומר במשנה שאם נתן העירוב במגדל ואבד המפתח מועיל העירוב ודוקא ביו"ט אך בשבת אינו עירוב, ואם נמצא המפתח בעיר הועיל העירוב, ואם נמצא בשדה אינו עירוב, ובעיר מועיל כדעת ר"ש שגגות חצירות וקרפיות נחשבים לרשות אחת לכלים ששבתו בתוכם, ולפ"ז בשדה אינו מועיל רק לדעת רבנן, ורבה ורב יוסף מבארים שמדובר במגדל שעשוי מעץ, לת"ק הוא כלי, ואין בנין וסתירה בכלים, ולר"א המגדל נחשב אהל ויש בו סתירה, כמו שנחלקו התנאים אם הקיש זב על שדה תיבה ומגדל, ת"ק מטמא ור"ש ור' נחמיה מטהרים, ולכאורה נחלקו אם נחשבים לכלים וטמאים במגע הזב או שזה אהל שאינו נטמא במגע הזב, אך ישנה ברייתא שגם אהל אם הוא ניסט טמא וגם כלי אם אינו ניסט טהור ודבר שניסט מכווח טמא ואם ניסט מחמת רעדא טהור גם כלי, ואביי מבאר שנחלקו ברעדה מחמת כוחו אם נחשב היסט וטמא או שאינו נחשב היסט וטהור, והמשנה שלנו מדברת במגעו שקשור בחבל, וצריך סכין לחתכו, ות"ק סובר כר' יוסי שמוטר ליטול בשבת את כל הכלים חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה ור"א סובר כר' נחמיה שאפילו טלית או תרוד אינם ניטלים אלא לצורך תשמישם. **משנה** אם התגלגל העירוב חוץ לתחום או נפל עליו גל או נשרף או שהיה תרומה ונטמא, מבעוד יום אינו עירוב, משחשיכה הוא עירוב, ואם ספק מתי נפסד לר"מ ור' יהודה הוא כחמר גמל שהפסיד אלפים מביתו לצד השני של העירוב וכן אינו יכול ללכת מעבר לעירוב, לר' יוסי ור"ש ספק עירוב כשר וכן אמר ר' יוסי שהעיד אבטולמוס בשם ה' זקנים. **גמרא** לרבא אם התגלגל חוץ לתחום והוא בתוך ד' אמות כשר כיון שלנותן העירוב יש ד' אמות. אם המשנה דיברה על גל שיכול ליטול בידו וזה רק שבות של טלטול אבנים, לכאורה יחול העירוב לרבי שלא גזרו על שבות בין השמשות ואז חל העירוב, ויש לומר שמדובר שיכול ליטול רק במעדר, וזה איסור דאורייתא, והמשנה חידשה שהם היינו כתוב רק התגלגל שאינו אצלו, אך בגל זה כאילו אצלו והיינו אומרים שיחול העירוב, ואם היינו כותבים רק נפל גל היינו אומרים שלא מועיל כי הוא מכוסה אך התגלגל אינו מכוסה ויכול לחזור ע"י הרוח, וחידשה המשנה שאינו מועיל. וכתבו נשרף לחדש שבכ"ז מועיל לר' יוסי בספק וכתבו תרומה שאפילו שהיא בעולם ויש לה חזקת טהרה בכ"ז אסר ר"מ בספק, ואמנם לענין טמא ספק טבל, או ספק טבל במ' סאה או שיש ב' מקוואות לפניו ויש באחת מ' סאה ובשניה לא, ולא יודע היכן טבל, טמא מספק, ודוקא בטומאה חמורה, ובטומאה מדרבנן כגון אכל אובלים טמאים או שתי משקים טמאים או שבה ראשו ורובו במים שאובים או שפגלו על ראשו ורובו ג' לוגים מים שאובים, ומועיל טבילה מספק ור' יוסי מטמא גם בטומאה דרבנן, ויש לומר שר"מ מחמיר בספק תחומין שהוא סובר שזה דאורייתא, ואמנם לענין מודד תחום שאינו יכול להבליע המדידה בגלל מדרון או הר סובר ר"מ שמקדרים בהרים, שמועד בחבילים קטנים מדרון, ובתחום דאורייתא כגון לענין ערי מקלט או עגלה ערופה לא מקדרים, ויש לומר שר"מ אמר התר של קידור בשם רבו, אך הוא סובר שתחומין דאורייתא, וכן כתוב שאמר ר' דוסתאי בר ינאי בשם ר"מ שמעתי שמקדרים בהרים. אמנם ר"מ עצמו אמר לענין נגע באחד בלילה ואינו יודע אם היה חי או מת ובבוקר מצא שהוא מת ר"מ מטהר וחכמים מטמאים שהולכים בטומאות כשע"מ מצליתם, יש לומר שבתרומה טמאה במשנה מדובר שהיה השרץ עליה כל בין השמשות, אך לפ"ז ר' יוסי לא יטהר בספק כזה, ורבה ורב יוסף מבארים במשנה שהיו ב' כיתי עדים אחת אומרת נטמא מבעוד יום ואחת אומרת שנטמא משחשיכה,

דף לו ורבא מחלק שבנגע באחד בלילה ר"מ מטהר כי יש ב' חזקות להקל חזקת חיים וחזקת טהרה של הנוגע, אך בתרומה שנטמאת ר"מ יחמיר מספק כי יש רק חזקה אחת של התרומה, ור' יוסי שטימא בספק טבל בתרומה דרבנן כי טומאה יש לה עיקר בתורה ואף שגם לשבת יש עיקר בתורה אך תחומין מדרבנן או שמה שאמר קולא במשנה הוא בשם רבו כמו שהעיד בשם אבטולמוס, ורבא מחלק שר' יוסי החמיר בספק טבל כי מעמידים הטמא על חזקתו ולא אומרים שנעמיד המקוה על חזקתו שמדובר במקוה שלא נמדד שאין לו חזקה. ר' יוסי אמר שאם היתה תרומה טהורה ונטמאת ולא ידוע אם נטמאה קודם חשיכה וכן בטבל שלא ידוע אם נתקן קודם חשיכה כשר, ואם עירב מתחילה בתרומה שטמאה מספק, או באפירות שהם ספק מוטקנים פסול, ולכאורה אם מכשיירים בתרומה כי יש לה חזקת טהרה ונאמר שהיתה טהורה בין השמשות אך בטבל שספק אם נתקן פסול שנעמידו על חזקתו שלא היה מתוקן, ויש לגרוס בברייתא שמדובר בחולין שלא ידוע אם נדמעו קודם חשיכה או אח"כ. ויש לה חזקת התר. רב שמואל בר רב יצחק אומר שאם היו לפניו ב' ככרות תרומה אחת טהורה ואחת טמאה ואומר עירובי בטהורה בכל מקום שהיא יש להסתפק לר"מ שאסר כי יש רק תרומה אחת אך כאן יש טהורה, וכן יש להסתפק לר' יוסי שהקל בתרומה כי ידוע שהיתה טהורה אך כאן לא יודעים מה הטהור, ורב הונא אמר, שלכו"ע לא יועיל כי צריך סעודה הראויה מבעוד יום. רבא אמר לו שחל העירוב ואם אמר חול ולמחר היה קודש ועירב בה, ור"מ חל על שחל העירוב ואם אמר היום קודש ומחר חול אמר ר"ב שלא חל העירוב ושאל רבא מה ההבדל אמר לו, שתאכל על זה כור מלח שהיום חול ולמחר קודש שבבין השמשות לא חל על זה קדושה עדיין מספק, ולכן חל העירוב ואם אמר היום קודש מספק לא יצא הקדושה, המשנה אומרת לגיס שהיא טבולת יום שמלאוהו מחבית מעשר טבולה ואמר שהמעשר יחול משתחשך מועיל, ואם אמר ערבו לי בזה אינו עירוב ורבא למד מכך שסוף היום קונה עירוב כי אם תחלת השבת קונה עירוב ויעיל העירוב כי השבת התחילה בדרך מתוקה, ורב פפא אומר שגם אם סוף היום קונה עירוב לא יועיל, כי צריך סעודה הראויה מבעוד יום. **משנה** אדם יכול להתנות על ערובו שאם באו נכרים למזרח עירובי למערב ואם באו ממערב עירובי למזרח ואם באו מב' צדדים

רשבי"ג ור' ישמעאל ב' ר' יוחנן בן ברוקה ור"א בר"ש ור' יוסי בר' יהודה ששנה רבי בסתם, ויש אומרים שמוציאים את ר' יוסי בר' יהודה ובמקומו ר"א, ולכאורה שמענו שרשבי"ג ור' ישמעאל סוברים שהם קדושה אחת יש להפוך את דבריהם והם ב' קדושות ויש לגרוס בדבריהם וכן אמר רשבי"ג ולא מחשיבים את רבי שהוא רק שנה כך אך אינו סובר שהם ב' קדושות ורב ידע מקבלה שדי' זקנים סברו כך הם בעצמם ולא מרבותיהם. כבר הונא נפטר בא רב חסדא להקשות מדבר רב שרבו עצמו סבור בביצה שנולדה בשבת שקודם יו"ט, שאסורה ביו"ט ורואים שזה קדושה אחת ויש לומר ששם זה אסור בגלל שאל היה מוכן מאתמול שכתבו והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו שחול מכן לשבת וליו"ט ואין יו"ט מכן לשבת ולא שבת ליו"ט, ואבוי שואל שבמשנה כתוב שמולכו בראשון ומחשיך עליו ונטלו ובשני בא ומחשיך עליו ואוכלו ולכאורה הוא מכן מיו"ט לשבת ורבה מבאר שחתילת היום קונה עירוב וא"כ שבת מכינה לעצמה ומה שלא מערבים בגלגן טבול הם שאומר שיחול המעשר בחשיכה זה בגלל שצריך סעודה הראויה מבעוד יום, ומה שר"א אמר שביו"ט סעודה הראויה מבעוד יום, כיון שאינו יכול להגיע לשם יש לומר שלא הניח העירוב בסוף אלפים שאינו יכול לבקש למחרת, אלא הניחו בסוף אלף אמה מצד זה ולסוף אלף אמה מצד זה וא"כ יכול הגיע לעירובו, ומה שרב יהודה אמר שאם עירב ברגליו יום א' מערב ברגליו יום ב' עירב בפת יום א' מערב בפת יום ב' ור' יוסי עירב ברגליו יום א' מערב ברגליו יום ב' עירב בפת ויושב שם ואינו אומר כלום, ולכאורה הוא כר' יוחנן ב' נורי שסובר שחפץ הפקר קונים שבתה יש לומר שרובן חלקו עליו רק ביטול שאינו יכול לומר, אך ניעור שיכול לומר מועיל וף שלא אומר כאילו אמר, ורבה בר רב חנן אמר שאם אב"י היה שומע הברייתא שאסור ללכת לשדהו בשבת לראות מה היא צריכה

דף לט וכן לא יטייל על פתח העיר כדי שיוכל להכנס למרחץ מיד במוצ"ש אב"י היה חוזר בו יש לומר שאף שאב"י שמע על כך בכ"ז מותר בעירוב כי אינו מוכח שעשה מעשה עבור יום אחר שאם הוא ת"ח אומרים שמוטעוהו משכח אותו לשם וסתם עטם הארץ יאמרו שנתבדל ל"ח חמור והלך לחפשו שם, רב יהודה אמר שאם עירב ברגליו בראשון לא יכול לערב בשני בפת ואם עירב בפת בראשון מערב באותה הפת בשני כמו שמדויק במשנה שמולכו בראשון ומחשיך עליו ובשני מחשיך עליו ואוכלו, אך יש לדחות שזה סתם עצה טובה שלא יאבד לו הפת ויטרח בפת אחרת אך אינו מעכב דוקא באותה הפת. **משנה** ר' יהודה אומר שאם היה ראש השנה שחושש שיתעבר החודש ויהיה ב' ימים ראש השנה מערב ב' עירובין ואומר עירובי בראשון למזרח ובשני למערב או בראשון למערב ובשני למזרח או בעירובי ביום הראשון ובשני אני עיר, או שערוי בשני ובראשון אני כבני עירי, וחכמים לא הודו לו ר' יהודה הוסיף שאדם יכול להתנות על כלכלה של טבל ביו"ט ראשון לעשרה ולאכלה בשני, וכן ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני וחכמים לא הודו לו, ר' דוסא בן חרשניס אומר שהשי"ץ ביום א' של ראש השנה אומר החליצנו ר' אלוקינו את יום ראש חודש הזה אם היום או למחר ולמחרת אומר אם היום אם אמש וחכמים לא הודו לו. **גמרא** רב אומר שחכמים במשנה זה דעת ר' יוסי שכתוב בברייתא מודים חכמים לר"א בראש השנה שהיה ירא שיתעבר מערב ב' עירובין ואומר עירובי בראשון למזרח ובשני למערב או להפך וכן עירובי בראשון ובשני כבני עירי, או בראשון כבני עירי וכעירובי בשני, ור' יוסי אומר ואמר להם ר' יוסי שאתם מודים שאם באו עדים מהמנחה ולמעלה שנוהגים קודש אותו יום וגם למחרת, ואמרו רבנן שמה שגומרים אותו היום בקדושה שלא יזלזלו בו שנה אחר כך. ר' יהודה חידש לענין עירוב עושה מעשה וחדש גם בכלכלה שלא נאמר שזה נראה כמתקן טבל והוא יודה לחכמים, ואם היה מחדש ששניהם, היינו אומרים שיאסור בביצה כי יש לגזור בה משום פירות הנושרים או משום שזבו לכן חידש ר' יהודה שגם ביצה מותרת. ר' יהודה אומר שמועיל תנאי שם לכללות של טבל שאומר אם היום חול ומחר קודש תהיה זו תרומה על זו ואם היום קודש ומחר חול לא אמרתי כלום וקורא עליה שם ואוכלה, ור' יוסי אומר ר' יהודה אסר בב' יו"ט של גלויות, היה צבי קטן אצל ריש גלותא שצדוהו ביו"ט ראשון ושחטוהו ביו"ט שני ואכלו ממנו ר"נ ורב חסדא ורב ששת לא אכל אמר ר"נ מדוע אינך אוכל אמר לו שאיסי שנה או שהוא שנה בשם ר' יוסי שאסור ביו"ט שני מיו"ט ראשון ורבה אמר שאולי ר' יוסי אסר בב' יו"ט של ר' יוסי בגולה אך לפ"ז לא היה צריך לומר של גלויות אלא בגולה, ואב"י אומר שניתן לבאר שר' יוסי אסר ב' יו"ט של גלויות כמו ב' יו"ט של ר"ה לדעת רבנן שהתירו, רב ששת שאל את רבה בר שמואל אם שנה משנה בענין קדושת אמר לו ששנה שנה שר' יוסי מודה ב' יו"ט של גלויות אמר לו רב ששת שאל תאמר ברייתא זו לחכמים. רב אשי אומר שאיתו צבי לא ניצוד ביו"ט אלא רק הובא מחוץ לתחום,

דף מ מי שאכל למד שמה שמע עברו ישראל אחד מותר לאחרים, ורב ששת סבר שמה שבא לרש גלותא זה עובר כל החכמים, ולא היה סיפור כזה שרב ששת דיבר על זה עם רבה בר שמואל. במחוזא הביאו ביה"ש לפת ורבה ראה שהיה כמושה והתירה שודאי היא מאתמול ואין לחשוש שבא מחוץ לתחום שמה שבא עברו ישראל אחד מותר לאחרים, וק"ו הלפת הזו שבאה עברו נכרים אך כיון שראה שני מרבים בזה אסר להם. מ"ו קושרי גלויות לחתנים שקטפו הדס ביו"ט שני והתיר רבינא להריח בה מיד בלילה ורבה בר תחליטא שאל שצריך לאסור להם כיוון שאינם בני תורה ושאל רב שמעיה א"כ לבני תורה מותר אף קודם בכדי שיעשו ואמר רבא שבאמת צריך בכדי שיעשו. רבה שאל בבית רב הונא אם צריך להזכיר ברי"ה כיון שחלוקים במוספים אם שזכרו אחד עולה לשניהם, והוכיח לו רב הונא מרי' דוסא במשנה שאמר ר"ח ויש לומר שהוא רק חידש את התנאי אם היום או מחר וכן מסתבר שהברייתא מוסיפה וכן היה ר' דוסא עושה בכל ר"ח שבשנה ולא הודו לו והיינו בשביל התנאי אך להזכיר ודאי הם מודים שמוזכרים ב' ימים, אך יש לדחות שאם הם חלקו על התנאי לא היו צריכים לחלוק בעימיהם ויש לומר שזה חידוש שהיינו אומרים שחלקו רק ברי"ה שלא יזלזלו אך ברי"ה יודו ואם היו חולקים ברי"ח היינו אומרים שברי"ה גם ר' דוסא יודה שלא יתנו שלא יבואו לזלזל, ושנה ברייתא שלב"ש ור"ה שחל בשבת מברך י" ברכות ולב"ה ט' ואם נאמר שיש ברכה של מוסף ר"ח לב"ש יש י"א ברכות ולב"ה י' ויש לומר שר"ח כמו שכוללים בשחרית וערבית כוללו גם בברכת מוסף

היום של ר"ה, אך יש להקשות שברי"ח שחל בשבת סוברים ב"ש שמתפלל ח' וא"כ לא כוללים יחד ב' מוספים. ויש תנא ששבת שחל ברי"ח או ב' בוחה"מ מתפלל ערבית שחרית ומנחה כמו לו שבת ומזכיר בצה מעין המאורע ולר"א במודים, ואם לא אמר מחזירים אותו, ובמוסף מתחיל ומסיים של שבת ואומר קדושת היום באמצע, ורשבי"ג ור' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה אומרים שכל מקום שמתפלל שבת מחתיל ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע, ורב חסדא ורבה, פוסקים הלכה שזכרו אחד עולה לר"ה ור"ח, רבה אמר ששאל את רב הונא אם לומר שהחיינו ברי"ה ויו"כ כיון שבאים ממין זמן או שאינם נקראים רגלים, ורב יהודה אמר לו שהוא אומר שהחיינו גם על דלעת חדה אמר רבה שלא הספקתי אם יכול לומר שהחיינו אלא אם חייב בכך, ואמר לו שרב ושמואל אמרו שאין אומר זמן אלא בג' רגלים, ושאל שכתוב בברייתא על הפסוק תן חלק לשבעה וגם לשמונה לר"א שבעה הם ימי בראשית ושמונה ימי מילה ולר' יהושע שבעה זה ימי פסח ושמונה זה ימי סוכות וגם, מרבה עזרת ר"ה ויו"כ, ולכאורה הכוונה ברכת זמן, ויש לדחות שהוא לענין הזכרה בברכה וכן מסתבר כי אין ברכת זמן כל ז' או ח' ימים אך אפשר לומר שמדובר שאם לא הזכיר זמן מזכיר בשאר הימים אך לכאורה צריך לומר זמן על כוס ויש להביא מכאן ראייה לר"י שיכול לומר זמן אך ברוך אך יש לדחות, שמדובר שנקלע לו כוס, אך יש להקשות מיו"כ שאם אמר זמן בבניית היום קיבל עליו קדושת היום ואינו יכול לשתות יותר, שרב רמייה שאל את רב שהתפלל של שבת בעליי האם בדלת ממלאכה אמר לו שכן ואם מברך זמן בערב יו"כ קבל עליו היום ואסור בשתיה ואין לומר שברך ולא ישתה כי המברך צריך לטעום ואין לומר שיתן לקטן כי יבא לנהוג כן גם שיגדל ושאלו את רב יימר סבא לפני רב חסדא בערב ר"ה שאינה אף חן נהג רב חסדא ובא לפניו ואמר לו למה באת המגביה ר"ה לח שאינו ראוי להסקה הוא בגלל שצריך למקומו ולא באת לחנם וכשהביאו לפניו כוס קידוש קידש ואמר זמן וכן הלכה וגם ביו"כ, ואומר זמן אפילו בשוק. רבה שאל את רב הונא האם היושב בתענית בער"ש צריך להשלים ולא נעהו ורבא רצה להוכיח מט' באב שחל בשבת

דף מא או ערב ט' באב שחל בשבת יכול לאכול כל צרכו ומעלה על שלחנו אפילו כסעודת שלמה בשעתו, ואם חל ט' באב בערב שבת מביאים לו כביצה ואוכל שלא יכנס מעונה לשבת, וכן אמר ר' יהודה שישבו לפני ר"ע בטי' באב שחל בער"ש והביאו לו ביצה מגולגלת וגמעה בלי מלח, ולא שרצה לאכול אלא להורות הלכה לתלמידים שלא משלימים תענית בער"ש ור' יוסי סובר שמשלים, ורצה להוכיח מט' באב שחל ביום א' שלא אוכלים אחר חשיכה וא"כ מה החילוק בין להכנס לשבת מעונה או לצאת ממנה מעונה, אמרו לו שלצאת אינו מעונה כי אכל ושתה כל היום אך כשלא אכל כל היום יאכל קודם חשיכה, ועולא פסק כר' יוסי ולכאורה יש ברייתא שלא גוזרים תענית ברי"ח וחונכו ופסיקם ואם התחילו לרבן גמליאל אין מפסיקים, ואמר ר"מ שאף לדעתו אין משלימים בער"ש וכן בטי' באב שחל בער"ש ואחר פטירתו של ר"ג ביקש ר' יהושע להפך דברי ר' יוחנן בן ברוך אמר שאני רואה שהראש הולך אחר הגוף שבימי ר"ג פסקו כמותו עכשיו רוצה אתה לחלוק עליו ואין שומעים לך כי כבר נקבעה הלכה כמותו ולא הרהרו אחר דבריו, ויש לומר שבדורו של ר' יוסי נהגו כמותו אך יש ברייתא שאמר ר"א בר צדוק שהוא מבני סנאב בן בנימין וחל ט' באב בשבת ודחו לאחר שבת ולא השלימו התענית כי י' אב הוא יו"ט שלנו ומשמע שבשנה רגילה זה ערב יו"ט וכן משלימים התענית ורבינא מהלך שיו"ט דרבנן משלימים בערב יו"ט כיון שמתענים בו עצמו לשעות, אך ערב שבת עצמה אין תענית לשעות לא משלימים בער"ש, ורב יוסף אמר שלא שמע מעונה זו ואמר לו אב"י אמרת לנו את זה וכן מה שאמר רב שזה רק דעת ר"מ בשם ר"ג אך לרבנן מתענה ומשלים ולכאורה זה גם בער"ש, ויש לומר שרק בחנוכה ופורים משלימים אך לא בער"ש והראיה שרב יהודה לא פשט לרבה ששאל על כך, אך יש לדחות שגם מר' זוטרא פסק בשם רב הונא מתענה ומשלים ורבה שאל את רב הונא ולא פשט לו אלא ששמע רק אחי"ב, ולהלכה מתענים ומשלימים.

פרק מי שהוציאו

משנה אם נכרים או רוח רעה הוציאו אדם יש לו ד' אמות במקום שהוא שם ואם הוציירוהו כאילו לא יצא ואם הוליכוהו לעיר אחרת ושמו אותו בדיר או סהה לר"ג ור"א בן עזריה מהלך בכל ההקף, ולר' יהושע ור"ע הולך רק ד' אמות וכשהגיעו מפלנדרסין והפליגה הספינה בים ר"ג ור"א ב"ע הלכו כולה ור"ע ור' יהושע הלכו רק ד' אמות שהחמירו על עצמם ופעם לא נכנסו לנמל עד חשיכה ושאלו את ר"ג אם יכולים לרדת אמר להם ר"ג שהסתכלתי וראיתי שהיינו קודם שבת בתחום. **גמרא** ג' דברים מעבירים האדם על דעתו ודעת קונו, עובדי כוכבים רוח רעה ודקדוקי עניות ונ"מ לבקש על כך רחמים, ור' יוסי אומרם גם מי שיש לו אשה רעה ומי וחולי מעיים ומי שיש לו נשים, ויש אומרים גם מי שיש לו אשה רעה ומי שלא מונה אותה כי מצוה לגרשה ומי שכן מונה שלפעמים כתובתה מרובה או ישש לו בנינים ממנה ואינו יכול לגרשה וצריך לקבל יסורים אלו מאהבה ג' מתנים אפילו שיש להם כח לדבר חרש מעיין וילדת וחולי הדורקו וני"מ שצריך לזמן להם תכריכים. שמואל אומר שיצא לדעת יש לו רק ד' אמות ולכאורה זה ק"ו מהוציאוהו נכרים אלא הוא בא לומר שחזר לדעת יש לו רק ד' אמות ואמנם גם זה כתוב שהוציירוהו נכרים כאילו לא יצא משמע שאם חזר מעצמו יש לו רק ד' אמות אלא שאם יצא לדעת והוציירוהו נכרים יש לו ד' אמות, וגם זה ניתן לדייק במשנה שהוציאוהו והוציירוהו כאילו לא יצא ומשמע שאם יצא והוציירוהו יש לו רק ד' אמות אך היה מקום לומר שהמשנה אמרה לצדדים שמי שהוציאוהו וחזר לדעת יש לו ד' אמות ואם יצא והוציירוהו כאילו לא יצא, שאלו את רבא אם הוציאוהו נכרים אם מותר לצאת לנקבו חוץ מד' אמות ואמר שגדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה ונהרדעי אמרו שאם הוא פיקח נכנס לתחום וכיון ששכנס נכנס, רב פפא אומר שמירתו שיצאו ונכנסו לא במיד לא הפסידו מקומם כי הם נחשבים אנוסים, אך ישנה ברייתא שאומרים ר' נחמיה ור"א בן יעקב שאסורים עד שיחזרו בשוגג למקומם ומשמע שמזיד לא, ובאמת זה מחלוקת תנאים.